

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Zemaníkovej a členiek Mgr. Ľubomíry Kúdelovej a JUDr. Evy Hudobovej v právnej veci žalobcu: **Ing P.B., P., X.**, zast. advokátom, JUDr. M.B., Š., X., proti žalovanému v 2. rade: **P., s.r.o., P., X.**, IČO: X., zast. advokátom JUDr. D.R., so sídlom K., B., **v konaní o zaplatenie zmenkovej sumy 5 850 000,- Sk s úrokom (194 184,43 eur)**, o dovolaní žalovaného v 2. rade proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č.k. 13 Cob/177/2007 zo dňa 28. februára 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného v 2. rade **z a m i e t a .**

Žalovaný v 2. rade **j e p o v i n n ý** nahradiť žalobcovi trovy dovolacieho konania vo výške 175,28 eur na účet právneho zástupcu č. X. vedený v a.s. T., pobočka Ž..

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Žiline rozsudkom zo dňa 03. novembra 2006 č.k. 10 Cb 9/2006-185 zmenkový platobný rozkaz vydaný Okresným súdom v Žiline pod č.k. 10 Zm 18/2005-21 zo dňa 05. 10. 2005, voči žalovanému v rade 2. zrušuje v celom rozsahu a žalovanému v 2. rade priznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalobca sa domáhal voči žalovaným vydania zmenkového platobného rozkazu, ktorým by ich súd zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi zmenkovú sumu 5 850 000,-- Sk, 6% ročný úrok zo sumy 5 850 000,-- Sk od 05. 07. 2005 do zaplataenia, odmenu vo výške 19 500,-- Sk a nahradiť trovy konania. Návrh odôvodnil tým, že žalobca je oprávneným majiteľom vlastnej zmenky „bez protestu“ vystavenej dňa 11. 01. 2004 v Bratislave, znejúcej na sumu 5 850 000,-- Sk s dátumom splatnosti 04. 07. 2005, splatnej v P., a.s., B... Vystaviteľom zmenky je žalovaný v rade 1. Pôvodným oprávneným zo zmenky bola spoločnosť P., s.r.o. – žalovaný v 2. rade, ktorý túto zmenku indosoval na žalobcu v súlade s ust. § 11 a nasl. zákona č. 191/1950 Zb. Zmenku v súlade s jej obsahom a ust. § 47 zákona č. 191/1950 Zb. navrhovateľ predložil na preplatenie vystaviteľovi zmenky – žalovanému v 1. rade dňa 04. 07. 2005 po predchádzajúcej písomnej výzve zo dňa 23. 06. 2005 v domicile v P., a.s., B. Na kvalifikovaný právny prejav žalobcu žalovaný v 1. rade zostal nečinný, preto si žalobca uplatnil svoje práva na zaplataenie zmenky od indosanta – žalovaného v 2. rade po predchádzajúcej výzve na zaplataenie zo dňa 11. 07. 2005, na ktorú zostal žalovaný v 2. rade nečinný.

Na základe uvedeného vydal prvostupňový súd zmenkový platobný rozkaz dňa 05. októbra 2005, proti ktorému v zákonnej lehote podali obaja žalovaní námietky.

Námietky žalovaného v 1. rade prvostupňový súd uznesením zo dňa 25. októbra 2006 ako nedôvodné zamietol.

Žalovaný v 2. rade v podaných námietkach namietal aktívnu legitimáciu žalobcu s poukazom na skutočnosť, že zmenka, z ktorej žalobca uplatňuje žalované práva, bola prevedená zmluvou o postúpení pohľadávky medzi žalovaným v 2. rade ako postupcom (cedentom) a medzi žalobcom a treťou osobou J., na strane solidárnych postupníkov (aktívnych solidárnych cesionárov) dňa 15. 04. 2004, na základe postúpenia (cesie) s právnymi účinkami obyčajnej cesie a nie na základe rubopisu, ktorú skutočnosť preukazoval predložením zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 15. 04. 2004. Časť odplaty v sume 3 000 000,-- Sk za postúpené pohľadávky zaplatil žalobca na bankový účet žalovaného v 2. rade bezhotovostným prevodom zo dňa 15. 04. 2004 a časť odplaty v sume 1 847 671,-- Sk, zaplatil J. na bankový účet žalovaného v 2. rade bezhotovostným prevodom zo dňa 15. 04. 2004. Postúpenie hlavnej pohľadávky spolu so zabezpečením bolo oznámené

žalovanému v 2. rade. Podľa vyjadrenia žalovaného v 2. rade, tento nemohol zmenku následne prevádzať rubopisom, pretože v čase rubopisu nebol majiteľom predmetnej zmenky, z čoho vyplýva, že nemohol previesť na iného viac práv, než ktoré patria prevádzajúcemu v čase prevodu. Z dôvodov obyčajného postúpenia zmenky, žalobcovi nevznikli žiadne postihové nároky voči žalovanému v 2. rade, teda žalobca nemá aktívnu legitimáciu na zaplatenie predmetnej zmenky od žalovaného v 2. rade, ktorý ďalej poukázal na obsah zák. ust. § 53 ods. 1 Zákona zmenkového a šekového a skutočnosť, že žalobca nebol oprávnený na prezentáciu (predloženie zmenky na zaplatenie) zmenky žalovanému odporcovi v 2. rade, pretože sa nestal jej majiteľom. Solidárnymi majiteľmi zmenky sa stali žalobca spoločne s J. a len majitelia zmenky mohli prezentovať zmenku, a po odmietnutí zaplatenia zmenky priamym zmenkovým dlžníkom, regresné nároky by vznikli len solidárnym majiteľom. Žalovaný v 2. rade namietol i skutočnosť, že zmenka bola vyplnená žalobcom pred dátumom 23. 06. 2005, ako to vyplýva z listu žalobcu zo dňa 23. 06. 2005, údajom o splatnosti zmenky (fixný dátum – 04. 07. 2005). Z uvedeného vyplýva, že žalobca porušil vyplňovacie právo. Ďalej namietal absolútnu neplatnosť zmenky, v ktorej nebola vyjadrená určitá zmenková suma. Žalobca neuviedol menu, v ktorej je vyjadrená zmenková suma.

Prvostupňový súd vykonal dokazovanie výsluchom žalovaného v 2. rade, zástupcov účastníkov a listinnými dôkazmi a zistil, že žalobca ako indosatár, na ktorého bola zmenka rubopisom prevedená, si uplatnil voči žalovanému v 1. rade, ako vystaviteľovi vlastnej zmenky a žalovanému v 2. rade, ako indosantovi (doterajší majiteľ zmenky) nárok vzniknutý z vlastnej zmenky žalovaného v 1. rade. Z predloženej zmenky mal súd preukázané, že sa jedná o vlastnú zmenku, vystavenú bez protestu žalovaným v 1. rade v B. dňa 12. 01. 2004, v ktorej sa vystaviteľ vlastnej zmenky zaviazal zaplatiť spoločnosti P., s.r.o., so sídlom R., B. sumu 5 850 000,-- Sk dňa 04. 07. 2005 s miestom platenia B., domicil P., a.s. Zmenka je vystavená s doložkou „bez protestu“. Zmenka na svojej rubovej strane obsahuje vyznačený rubopis s textom „Miesto nás na rad I., r.č. X.“ s podpisom a pečiatkou spoločnosti P., s.r.o., B.. S poukazom na predložené listinné dôkazy súd dospel k záveru, že predmetná zmenka, ktorá má všetky náležitosti vlastnej zmenky v súlade s ust. § 75 a nasl. zákona č. 191/1950 Zb., je platnou zmenkou.

Prvostupňový súd pri posudzovaní nároku vychádzal z ustanovení zákona č. 191/1950 Zb. Námietky predstavujú osobitný prostriedok procesnej obrany žalovanej strany, ktorá má právo namietat', že zmenečný platobný rozkaz, nemal byť vydaný. Podaním

námietok nedochádza k zrušeniu vydaného zmenečného platobného rozkazu, avšak ich včasným podaním a v nimi vymedzenom rozsahu, dochádza k odkladu právoplatnosti a vykonateľnosti zmenečného platobného rozkazu. Na základe podaných námietok súd rozhoduje v námietkovom konaní, či zmenkový platobný rozkaz ponecháva celkom alebo sčasti v platnosti, alebo či vydaný zmenkový platobný rozkaz celkom alebo sčasti zruší. Predmetom námietkového konania je teda posúdenie, či zmenkový platobný rozkaz bol alebo nebol vydaný v súlade s právnym poriadkom, a preto sa v tomto konaní, prihliada len na skutočnosti, ktoré spôsobujú neplatnosť zmenky, prípadne skutočnosti, ktoré vznikli po vydaní zmenkového platobného rozkazu a z tohto pohľadu sa tiež posudzuje dôvodnosť uplatnených námietok.

V súvislosti s námietkou žalovaného v 2. rade, týkajúcou sa nedostatku aktívnej legitímácie žalobcu v spore, súd poukázal na obsah zák. ust. § 11 ods. 1 Zákona zmenkového a šekového, v zmysle ktorého každú zmenku, i keď nezníe výslovne na príkaz, možno previesť rubopisom (indosovať). Z § 11 zmenkového zákona vyplýva, že zmenka je prevoditeľná, je ordre papierom ex-lege. Rubopis (indosament), je teda zmenkovo-právnym spôsobom prevodu zmenky, správnymi účinkami stanovenými zmenkovým zákonom, ktorý pre tento prevod vyžaduje náležitosti písomnej formy, a to na liste s ňou spojenom, poprípade na odpise zmenky. Účinky rubopisu ako právneho úkonu určuje § 14 ods. 1 vetou, že rubopisom sa prevádzajú všetky práva zo zmenky (teda aj právo zmenku ďalej previesť rubopisom), teda tzv. prevodné alebo transportné účinky i účinky záručné, čiže garančné, ktoré znamenajú zodpovednosť rubopiscu, ak niet opačnej doložky za prijatie a za zaplatenie zmenky. Prevod zmenky (pohľadávky z nej) sa uskutočňuje rubopisom, nezávisle od kauzy, ktorá bola jeho podkladom. Osobou oprávnenou previesť zmenku rubopisom, je majiteľ zmenky. Zo zmenky, ktorá sa previedla rubopisom, vyplýva legitímácia oprávneného majiteľa z nepretržitého radu rubopisov, lebo rubopisom sa prevádzajú všetky práva zo zmenky, tiež právo ju ďalej indosovať.

Obecno-právna cesia zmenky nie je zmenkovým úkonom. Na základe nej preto nevzniká medzi cedentom a cesionárom zmenkovo-právny záväzok. Legitímácia žalobcu, nebola spochybnená ani tvrdením žalovaného v 2. rade o nadobudnutí práv zo zmenky cesiou žalobcom, spolu s tretím subjektom J.. Proti vystaviteľovi zmenky nadobúda oprávnený majiteľ právo podľa § 9 zmenkového zákona a proti rubopiscovi podľa § 15 zmenkového zákona. S výnimkou rekta zmenky, nadobúda rubopisník (oprávnený majiteľ)

aj právo zmenku ďalej previesť rubopisom. Z abstraktnej povahy záväzku rubopiscu, vyplýva, že je nezávislý od kauzálneho pomeru medzi zúčastnenými osobami, z ktorého rubopis vznikol. Obsah jeho zodpovednosti, je teda daný obsahom zmenky (ide o zmenkovo-právnu zodpovednosť). V rámci námietkového konania, môže teda uplatňovať vadu kauzy a činiť námietky, ktoré sa zakladajú na jeho osobnom vzťahu k rubopisníkovi. Z obsahu ust. § 16 ods. 1 zákona zmenkového a šekového teda vyplýva, že navrhovateľ ako držiteľ zmenky je považovaný za oprávneného majiteľa, nakoľko sa legitimoval predloženým rubopisom.

V súvislosti s námietkou žalovaného v 2. rade, že žalobca nepodal správu o nezaplatení zmenky žalovanému v 2. rade v zákonom stanovenej 4 – dňovej lehote na podanie správy, súd poukázal na ust. § 45 ods. 1, 5, § 46 ods. 2 zmenkového zákona a uviedol, že v zmysle ust. § 45 ods. 6 cit. zákona, kto nepodá správu včas, nestráca svoje práva; zodpovedá za škodu, ktorú azda jeho nedbanlivosť spôsobila, ale len do výšky zmenkovej sumy.

Ako dôvodnú námietku súd vyhodnotil námietku porušenia dohody o vydaní a vyplnení blankozmenky.

Z obsahu dohody o vydaní a vyplnení blankozmenky, uzatvorenej medzi zmluvnými stranami spoločnosťou P., s.r.o. (žalovaný v 2. rade) a fyzickou osobou K. (žalovaná v 1. rade) zo dňa 12. 01. 2004, čl. II bod 3 vyplýva, že v prípade, ak sa dlžník dostane do omeškania so splácaním pohľadávky alebo jej časti, má oprávnený v zmysle tejto dohody právo doplniť na blankozmenke nevyplnené údaje uvedené v ods. 1 tohto článku dohody a predložiť vyplnenú zmenku vystaviteľovi zmenky na platenie. Podľa čl. II. bod 4 dohody zmluvné strany sa dohodli, že ak nastanú okolnosti uvedené v ods. 3 tohto článku dohody, má oprávnený právo doplniť na blankozmenku nasledujúce údaje: dátum splatnosti zmenky, ktorým bude dátum uplatnenia vyplňovacieho práva podľa tejto dohody, najskôr však prvý deň nasledujúci po omeškaní dlžníka so splácaním pohľadávky alebo jej časti, alebo akýkoľvek nasledujúci deň, výšku zmenkovej sumy, ktorá bude predstavovať v čase uplatnenia vyplňovacieho práva aktuálnu výšku pohľadávky oprávneného voči dlžníkovi, vrátane príslušenstva evidovaných oprávneným. Z obsahu vyššie citovaných zmluvných ustanovení, teda vyplýva, že dátum splatnosti zmenky účastníci dohody viazali okrem existencie okolností vymedzených v článku II bod 3 Dohody na okamih vyplnenia zmenky (dátum uplatnenia vyplňovacieho práva) s bližším časovým vymedzením tak, že týmto dňom

môže byť najskôr 1. deň nasledujúci po omeškaní dlžníka so splácaním pohľadávky, alebo ktorýkoľvek nasledujúci deň. V zmysle čl. II. bod 5 dohody zmluvné strany sa dohodli, že vyplňovacie právo oprávneného, udelené touto dohodou je neodvolateľné a prevoditeľné.

Z obsahu spisového materiálu, ako aj z prednesov účastníkov a ich právnych zástupcov, mal súd preukázané, že dátum uplatnenia vyplňovacieho práva, nezodpovedná dátumu splatnosti uvedenom na predmetnej zmenke.

Podľa § 10 Zákona zmenkového a šekového, ak zmenka, pri vydaní neúplná, bola doplnená v rozpore s dohodou, nemožno majiteľovi zmenky namietat', že dohoda nebola zachovaná, ak nenadobudol zmenku obmyselne, ani mu nemožno pričítať hrubú nedbanlivosť pri jej nadobudnutí. Z uvedeného vyplýva, že zákon priznáva právnu záväznosť zmenkovému prejavu, i keď sa stal na neúplnej zmenke a dáva jej majiteľovi oprávnenie, aby zmenku doplnil, prípadne, aby toto oprávnenie previedol na tretiu osobu. Ten kto nadobudol zmenku dobromyseľne a nemožno mu pričítať hrubú nedbanlivosť pri jej nadobudnutí, je chránený ako oprávnený majiteľ zmenky. Prvý nadobúdateľ, ktorému bola neúplná zmenka vydaná, musí ju doplniť podľa dohody o vyplňovacom práve. Keď sa tak nestalo, môže mu blankopodpisujúci namietat', že zmenka bola doplnená v rozpore s dohodou. Ďalší nadobúdateľ, ktorý nadobudol zmenku v dobrej viere, je chránený ako zmenečný veriteľ ustanovením § 10 zmenkového zákona. Problematickou sa javí otázka, či dlžník môže uplatniť námietku protiprávneho doplnenia blankozmenky proti tretej osobe, konajúcej v dobrej viere, ktorá nadobudla nevyplnenú listinu od iného a potom ju doplnila. Prevodom blankozmenky bez doplnenia vstupuje nadobúdateľ do oprávnenia doplniť ju chýbajúcimi náležitosťami a to v rámci dohody medzi podpísaným a osobou, ktorej bola blankozmenka vydaná. Doterajší majiteľ zmenky a doposiaľ osoba oprávnená zmenku vyplniť, prevádza zmenku vždy s tým, že nový majiteľ, indosatár, je za rovnakých podmienok a rovnakým spôsobom oprávnený zmenku doplniť tak, ako indosant sám, a to splatnosťou aj pre indosanta. Vyplnením blankozmenky nastávajú účinky vyplnenia od počiatku „ex tunc“. V prípade dlžníkov, ktorí sa podpísali na blankozmenku pred jej doplnením, nie sú v danom časovom okamihu zmenečne zaviazaní. Zmenečný záväzok u týchto osôb vzniká doplnením zmenky s účinkami ex tunc. So spätnou účinnosťou sa stávajú priamymi alebo nepriamymi zmenkovými dlžníkmi. Napriek tomu, že vyplňovacie právo neudelili, je potrebné riešiť otázku, či rovnako majú právo námietky nesprávneho vyplnenia zmenky. Práve z toho, že sa podpisujú na nevyplnenú zmenku, a teda v okamihu podpisu im žiadna

povinnosť nevzniká, je nevyhnutné dôvodiť, že preberajú budúci záväzok s výhradou, že zmenka bude doplnená podľa dohody vydavateľa takejto listiny a jej nadobúdateľa. Súd na základe uvedeného konštatoval, že právo uvedenej námietky žalovanému priznal a jeho námietku v tomto smere považoval za dôvodnú, dôsledkom čoho je, že tento dlžník nie je povinný, podľa inak platnej zmenky, plniť.

Prvostupňový súd pre úplnosť posúdil i námietku neplatnosti z dôvodu neurčitosti zmenkovej sumy, ako nedôvodnú, nakoľko zmenková listina obsahovala všetky náležitosti podľa § 75 zmenkového zákona. Zmenková suma je vyjadrená medzinárodne unifikovanou menou, určitou zmenkovou sumou a všetky jej náležitosti sú kryté podpisom výstavcu.

Na základe uvedeného súd zmenkový platobný rozkaz zrušil voči žalovanému v 2. rade v celom rozsahu.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že žalovanému v 2. rade priznal trovy konania tak, ako vyplýva z výroku rozsudku.

Žalobca podal proti rozsudku v zákonnej lehote odvolanie podaním zo dňa 2. januára 2007.

V odôvodnení odvolania uviedol, že ho podáva podľa § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p., z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia. V odvolaní poukázal na to, že konanie žalobcu bolo plne v súlade s Dohodou o vydaní a vyplnení blankozmenky zo dňa 12. 01. 2006, podľa čl. II ods. 4, ktorý upravuje dátum vyplňovacieho práva, ktorým bol prvý deň nasledujúci po omeškaní dlžníka so splácaním pohľadávky, alebo jej časti, alebo akýkoľvek nasledujúci deň. Z tohto vyplýva, že dátum splatnosti bol dohodnutý alternatívne.

Ďalej v odvolaní uviedol, že vzhľadom na zásadu koncentrácie pri uplatňovaní námietok, žalovaný v 2. rade, nenamietol rozpor s nijakými ďalšími potenciálnymi konsenzuálnymi právnymi úkonmi. K nemožnosti robiť žalobcovi námietky, ktoré sa zakladajú na vlastných vzťahoch žalovaného v 2. rade k vystaviteľovi uviedol, že ani za predpokladu hypotetickej nezhody vyplnenia zmenky s čl. II ods. 4 dohody, by nevznikol právny nárok žalovaného v 2. rade na uplatnenie týchto námietok. V tejto súvislosti poukázal na ust. § 17 ods. 1 zmenkového zákona, z ktorého vyplýva, že žalovaný v 2. rade, ako

indosant nemôže robiť žalobcovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k žalovanému v 1. rade. Výnimkou by bolo, ak by žalobca konal vedome na škodu dlžníka. Toto potvrdzuje aj ust. § 10 zmenkového zákona. V tejto súvislosti poukázal i na ust. § 19 ods. 2 zmenkového zákona a poukázal aj na ustálenú judikatúru v danej oblasti.

Navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a zmenkový platobný rozkaz ponechať v platnosti a priznať žalobcovi aj trovy konania.

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací preskúmal odvolanie žalobcu podľa § 212 ods. 1 a po nariadenom pojednávaní podľa § 241 ods. 1 O.s.p. napadnutý rozsudok podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že zmenkový platobný rozkaz voči žalovanému v 2. rade ponechal v platnosti.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že sa primárne zaoberal základnou námietkou, či žalovanému v 2. rade ako indosantovi patrila námietka o porušení dohody o vyplňovacom práve žalobcu pri vyplnení predmetnej blanko zmenky a v tomto smere prijal odlišné závery ako prvostupňový súd.

Podľa výsledkov dokazovania bolo potrebné aplikovať ust. čl. I § 10 zmenkového zákona, z dikcie ktorého (správne citovaného v napadnutom rozsudku) vyplýva, že táto námietka by žalovanému v 2. rade ako indosantovi patrila len vtedy, ak by preukázal zlomyseľnosť pri nadobudnutí zmenky (blankozmenky) alebo hrubú nedbanlivosť. Relevantné tiež bolo, že uvedený hmotno-právny predpoklad nebol obsiahnutý v námietkach žalovaného v 2. rade proti vydanému zmenkovému platobnému rozkazu. Z tohto dôvodu nebolo namieste, ak prvostupňový súd bez naplnenia podmienky tvrdenia v podaných námietkach a preukázania žalovaným v 2. rade nadobudnutia blankozmenky žalobcom zlomyseľne alebo za previnenia hrubou nedbalosťou, vyhodnocoval porušenie dohody v rovine porušenia dojednania o vyplnení blankozmenky. Následne nebolo možné ako vecne správne vyhodnotiť ani napadnuté rozhodnutie, ak jediným dôvodom jeho zrušenia (zmenkového platobného rozkazu) bolo porušenie dojednania o vyplnení blankozmenky.

Napriek vyššie uvedenému základu v odvolacej veci vo vecno-právnej rovine, ak prvostupňový súd pri rozhodovaní išiel nad rámec daný právnou úpravou (čl. I § 10), vyhodnocoval námietku vyplnenia blankozmenky v rozpore s dohodou, bez prihliadnutia na

splnenie hmotno-právneho predpokladu stanoveného v § 10 zmenkového zákona pre možnosť podanie námietky žalovaným v 2. rade, tak i odvolací súd sa nevyhnutne musel vyjadriť k námietke nedodržania dohody o vyplňovacom práve. V tomto smere odvolací súd zopakoval dokazovanie v podstatnom rozsahu.

Po oboznámení sa s čl. II bod 4 dohody prijal odvolací súd odlišný výklad ako prvostupňový súd, pretože dojednané znenie nedáva základ pre záver, že dátum uplatnenia vyplňovacieho práva zmenky, mal byť totožný s dátumom jej splatnosti. Vyplňovacie právo sa podľa výsledkov dokazovania realizovalo dňa 23. 06. 2005, teda skutkovo bolo zrejmé, že dátumy vyplnenia a splatnosti zmenky, neboli totožné. Uvedená totožnosť však nevyplývala z dohody, dátumy mohli byť odlišné. V zmysle dojednania, dátumom splatnosti a dátumom uplatnenia vyplňovacieho práva, mohol byť najskôr prvý deň nasledujúci po omeškaní so splácaním pohľadávky alebo jej časti, alebo ktorýkoľvek nasledujúci deň. V tomto smere vyplnený údaj o dátume splatnosti na zmenke 04. 07. 2005 bol v súlade s dohodou a nebolo právne relevantné a v rozpore s dohodou, ak k vyplneniu dátumu splatnosti na blankozmenke došlo v iný deň, v danom prípade 23. 06. 2005.

Napriek viazanosti odvolacieho súdu dôvodmi a rozsahom odvolania, mal za vhodné zaujať názor i k ďalším námietkam žalovaného v 2. rade proti vydanému zmenkovému platobnému rozkazu.

K nesplneniu notifikačnej povinnosti podľa čl. I § 45 ods. 1 zmenkového zákona, súd prijal rovnaký záver ako prvostupňový súd i s argumentáciou, k otázke aktívnej legitímácie žalobcu t.j., že primárna bola cesia a nie rubopis, odvolací súd uviedol, že v tejto právnej otázke súdna prax ustálila, že pokiaľ ide o nároky zo zmenky, potom relevantný bol rubopis a nie cesia. Rubopis bol určujúcim právnym úkonom a nie zmluva o postúpení pohľadávky, na ktorú poukazoval žalovaný v 2. rade. V tomto smere bol správny v napadnutom rozsudku poukaz na čl. I § 11 ods. 1,2 zmenkového zákona a zákon o cenných papieroch. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal i na judikát R 50/2005 NS SR (Odo V 82/2003).

K námietke nedostatku formálnej náležitosti zmenky, sa odvolací súd v otázke meny stotožnil s názorom prvostupňového súdu.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd o odvolaní rozhodol tak, ako vyplýva z výroku rozsudku a úspešnému žalobcovi priznal trovy prvostupňového i odvolacieho konania, pozostávajúce zo súdneho poplatku za návrh a odvolanie a odmeny za právne zastupovanie.

Žalovaný v 2. rade podal proti odvolaciemu rozsudku v zákonnej lehote dovolanie podľa § 238 v spojení s § 240, § 241 ods. 2 O.s.p., z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia.

V dovolaní podrobne opísal skutkový priebeh tak, ako bol prezentovaný v rámci prvostupňového i odvolacieho konania. Zmenka bola vystavená žalovaným v 1. rade v prospech žalovaného v 2. rade na základe Dohody o vydaní a vyplnení blankozmenky, uzavretej dňa 12. 01. 2004, medzi žalovaným v 2. rade ako oprávneným a žalovaným v 1. rade, ako povinným. Predmetom dohody bolo vystavenie, odovzdanie a udelenie vyplňovacieho práva žalovanému v 2. rade. Následne dňa 15. 04. 2004 bola uzavretá zmluva o postúpení pohľadávky medzi žalovaným v 2. rade na strane postupcu (cedent) a žalobcom a treťou osobou (J.) na strane solidárnych postupníkov (aktívne solidárni cesionári). Predmetom zmluvy bolo postúpenie pohľadávky na splatenie úveru (4 500 000,-- Sk) s príslušenstvom (úroky) z úverovej zmluvy X., postúpenie všetkých práv žalovaného v 2. rade ako oprávneného majiteľa piatich rovnopisov (originálov) vlastných blankozmienek, vystavených na základe samostatných piatich dohôd o vydaní a vyplnení blankozmenky zo dňa 12. 01. 2004 a postúpenie zabezpečovacích pohľadávok, ktoré vznikli na základe samostatných zmlúv o zriadení záložného práva č. X.-1, X.-2, X.-3, X.-4. Odplata za postúpenie vyššie uvedených pohľadávok, bola zaplatená v prospech účtu žalovaného v 2. rade. V súlade s uvedeným sa žalobca a J. stali solidárnymi veriteľmi pohľadávok. Následne žalobca požiadal žalovaného v 2. rade o vykonanie rubopisu. Medzi žalobcom a žalovaným v 2. rade došlo k dohode o prevode práv zo zmenky, ale až po uzavretí zmluvy o postúpení pohľadávok. Poukázal teda na to, že zmenka už nemohla byť ďalej prevedená rubopisom, pretože nemožno previesť viac práv, než ktoré prevádzajúcemu patria. Dovolateľ poukázal i na to, že zotrváva na podaných námietkach, ohľadne vyplňovacieho práva, uvedení neexistujúcej meny na zmenke.

Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie odvolaciemu súdu. Požiadal i o odloženie vykonateľnosti napadnutého rozsudku.

Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že ho považuje za právne neopodstatnené a vo vyjadrení podrobne uviedol doterajší priebeh konania, ako i jeho právne názory k predmetnej veci. Trvá na tom, že konanie žalobcu pri vyplňovaní zmenky bolo v súlade s dohodou o vydaní a vyplnení blanko zmenky. Poukázal i na znenie § 175 ods. 1 O.s.p., ohľadne námietok a ich obsahu proti zmenkovému platobnému rozkazu a v tejto súvislosti na koncentračnú zásadu. Ďalej poukázal na nemožnosť robiť žalobcovi námietky, ktoré sa zakladajú na vlastných vzťahoch žalovaného v 2. rade k vystaviteľovi a v tejto súvislosti poukázal i na znenie § 17 ods. 1 zmenkového zákona.

Poukázal i na to, že sa stotožnil s právnym názorom vysloveným prvostupňovým súdom, že moment vyplnenia zmenky nemá vplyv na jej platnosť (§ 10, § 19 ods. 2 zmenkového zákona).

Žalobca sa podľa obsahu podaného vyjadrenia stotožnil s názorom odvolacieho súdu a navrhol dovolanie zamietnuť.

Žalobca sa podaním zo dňa 14. 04. 2008 vyjadril i k odloženiu vykonateľnosti rozhodnutia, v ktorom namietol, že odklad vykonateľnosti v danom prípade nemá žiadny právne relevantný základ.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1) preskúmal dovolanie žalovaného v 2. rade a zistil, že je prípustné podľa § 238 ods. 1, bolo podané v zákonnej lehote a spĺňa ostatné náležitosti podľa § 241 ods. 1 O.s.p. v platnom znení. Dovolanie súd preskúmal v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že nie je dôvodné.

Predmetom dovolacieho konania je dovolanie žalovaného v 2. rade proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorý zmenil rozsudok prvostupňového súdu tak, že ponechal zmenkový platobný rozkaz v platnosti.

Žalovaný v 2. rade v dovolaní namietal, že bolo nesprávne použité vyplňovacie právo žalobcom, že zmenka bola postúpená cesiou ešte pred jej rubopisom a namietal jej neúplnosť a nedostatočnú určitosť ohľadne vyjadrenia meny zmenkovej sumy.

Blankozmenku upravuje ust. § 10 zmenkového zákona. Prvý nadobúdateľ, ktorému bola neúplná zmenka vydaná, ju musí vyplniť podľa dohody, v opačnom prípade môže blanko podpisujúci namietat', že zmenka bola vyplnená v rozpore s dohodou. Ďalší nadobúdateľ, ktorý nadobudol zmenku bona fide, či doplnenú alebo ako blankozmenku, je chránený ako zmenečný veriteľ ustanovením § 10.

Dovolací súd skúmal správnosť názoru vysloveného odvolacím súdom ohľadne realizácie vylňovacieho práva žalobcom a plne sa stotožnil s názorom vysloveným odvolacím súdom. Neboli zistené žiadne dôvody na spochybnenie vysloveného názoru, pretože vylňovacie právo k blankozmenke nebolo uskutočnené v rozpore s príslušnou dohodou.

Ďalšiu námietku vznesenú v dovolaní, ktorá sa týkala postúpenia práv zo zmenky cesiou ešte pred jej rubopisom, vyslovil dovolací súd názor, že taktiež nie je právne dôvodná, nakoľko zmenka ako cenný papier je prevoditeľná len rubopisom, tak ako vyslovil správne i odvolací súd. Predmetná zmenka bola zmenkou na rad, bez doložky „nie na rad“ resp. „nie na príkaz“, a ako taká bola prevoditeľná len rubopisom (indosamentom). Len rektazmenku je možné previesť výhradne cesiou. Len rubopis (indosament) je zmenkovoprávny spôsob prevodu zmenky s právnymi účinkami stanovenými zmenkovým zákonom, ktorý pre tento prevod požaduje náležitosť písomnej formy, a to na zmenke alebo na liste s ňou spojenom. Účinky rubopisu ako právneho úkonu určuje § 14 ods. 1 zmenkového zákona vetou, že rubopisom sa prevádzajú všetky práva zo zmenky (teda aj právo ju ďalej previesť rubopisom podľa § 11 ods. 1) tzv. transportné účinky a § 15 ods. 1 vetou, že rubopise je zodpovedný, ak niet opačnej doložky, za prijatie a za zaplatenie zmenky tzv. záručné čiže garančné účinky. Osobou oprávnenou zmenku previesť rubopisom je jej majiteľ. Z uvedeného treba vyvodit', že len rubopisom možno previesť všetky práva zo zmenky, preto neobstojí námietka žalovaného v 2. rade, že k rubopisu zmenky došlo až po jej cesii, „teda žalobca previedol viac práv než mal“, pretože postúpenie práv zo zmenky na rad cesiou, nenadobúda tie účinky, ktoré môže vyvolať len rubopis. V zásade teda platí, že zmenka je cenný papier, prevoditeľný rubopisom, s ktorým sú späté práva zmenečného veriteľa na zaplatenie peňažnej pohľadávky v ňom uvedenej. K platnosti zmenky sú zákonom predpísané predpoklady a vyžadované základné náležitosti. Vznik zmenky nie je viazaný na uvedenie kauzy. Rubopis (indosament) je osobitným zmenkovo-právnym prostriedkom prevádzania práv zo zmenky, ktorým v zásade možno prevádzať každú zmenku, okrem rektazmenky t.j. zmenky

obsahujúcej doložku „nie na rad“ alebo inú doložku rovnakého významu. Vzhľadom na uvedené, považuje dovolací súd aj túto námietku za nedôvodnú.

Poslednou námietkou vznesenou v dovolaní, je námietka formálnych náležitostí (jej neúplnosť a neurčitosť z hľadiska označenia meny zmenkovej sumy), ku ktorej dovolací súd vyslovil záver, že nie je dôvodná a aj v tejto časti sa stotožnil s názorom vysloveným odvolacím súdom vo svojom odôvodnení.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uvedených skutočností dovolanie podané žalovaným v 2. rade podľa § 243b ods. 1, 4 O.s.p., zamietol.

O trovách dovolacieho konania rozhodol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s ust. § 224 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému žalobcovi priznal trovy dovolacieho konania, predstavujúce trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej pomoci, vrátane paušálnej náhrady (prevzatie a príprava, vyjadrenie k dovolaniu) spolu vo výške 175,28 eur. Ostatné uplatnené úkony dovolací súd nepovažoval za účelne vynaložené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je opravný prostriedok prípustný.

V Bratislave 31. marca 2009

JUDr. Jana Zemaníková, v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Štofániková